



Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

12. Gesta in Regn. Cocincinae Fra[n]ciscus Puloca[m]bim.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

uitatis modū seruaturis, etsi cum aliqua operariorum iniuria, sed coacta; ut quorum res sesquianno gesta, cuiuscumque sit culpa, petierint.

Huius Regni tres ad Austrum Prouincias curabat P. Buzomius, e statione Nuocmanensi, Quagninam, Pulocambim, Ranranam, qui ut erat strenuissimæ pariter, & felicissimæ operæ, Christianorum cæteribus omnia implebat, paruis numero, sed mox in alios propagandis, etiam ampliores, ex commearum vltro citroque consuetudine nascentes; quorum alioqui cutlando & sudando multitudini deinceps impatem, necessitas docuit, quo pacto deesset nemini. Delectum habuit antiquiorum inter Christianos, quos maturitas virtutis, & iudicij commendaret, formauitque accurata manu in Magistrōs, quibus vices suas securè crederet; iis quidem ut prima baptismum poscentibus traderent rudimenta; illis ut cogerent baptizatos, & in vsu virtutum pietatisque promouerent; quibusdam, Macao recentes operarios ex nostris linguæ, seripcionis, & rituum cognitione instruerent; tam copiosis accessionibus ad fidem, hic, & in Prouincia Cacia, corroborandis, & augendis, adiunt Macao P. Gabriel de Matos Prouinciæ Inspector, Antonius Fontes, Manuel Gonzalez, Gaspar Luigius, & Alexander Rhodius, qui iuncti veteribus operarios quindecim præstabant; vndecim Sacerdotes, quatuor Adiuutores, sed ad Catechesim expeditissimos; quibus alios Deus ex indigenis adiunxit, salutis animarum, suæque imprimis studio sic exercitatos, ut non minùs fidenter adhiberi possent quam si forent à puero nobiscum educati. Duo in iis fuere eximij. Alter nomine Petrus; Regis olim Consiliarius pari vir pietate, ac prudentia, nostrorum in linguæ peritia Magister, in diuinis discipulus, quibus illum Exercitia S. Ignacij sic altè imbuerant, ut de profano, & vitiiis dedito prorsus in alium fingerent. Secundus Manuël, ex Bonzio quondam, hoc est vita scelesto, exemplis peiori, doctrina dererrimo; tunc religiosus quantum fas laico, Christianus. Nam se paupertatis, & castimonie vinculis Deo obstrinxerat, & præstandæ, nostrorum Reçtori obedientie, quibus ad cumulum perfectæ charitatis votum addiderat, nulli se unquam labori parciturum, quem posse crederet ad promouendam Christi gloriam conferre. Ac Matos quidem, Cocincinensibus lingua illorum prodesse non valens Iaponiis se dedit penitus, qui urbem Faifum incolebant, ut qui linguam illorum in promptu haberet, diuque in Iaponia versatus; calleret optimè quibus essent potissimum iuandi, edificauit Faifi Christianis templum, nostris domum; sed his intentum curis; confixit ingens dolor, ex promulgato Nangafachi recens, post in cunctis Iaponiæ portibus edicto Imperatoris Xongunsamæ, quo prohibebantur exire regno Christiani, nisi publicè fidem eiurassent; qua edictione, minuebatur quotidie Christianitas Faifensis. Quod autem illas tam olim felices, nunc tam inopes diuinorum, Iaponiæ insulas S. Xaucius Societati colendas transmisisset, ex illa identidem esse aliqui penetrabant, opem miseris laturi, quam aliundè vndeuis des-

12.
Gesta in
Regn. Cocin-
cinæ Fracif-
cus Pulocā-
bim.

petabant. Quare Matos, cum P. Machio Michaële Iapone Cambogiam nauigauit, vt illic opitulareretur Iaponiis mercaturæ causa in id regnum aduectis. Quassam Faiisi conscendit barcam, nunquam velis, nec arte paucorum nauatarum, ex tempestatibus emerfuram, & insidiis Batauorum nisi Deo seruante, & defixis repente malatia Batauis, auram illi vt ante prosperam afflante. Misere iis obuiam Iapones nauigium grandius pronò anni Mecone milliaribus ducentis; quò post octiduum, aduerso fluminae applicuere Chiribonum, vbi Cambogix Rex non pridem aulam statuerat, & secutis Regem Iaponiis ægrè solum & casula ad habitandum erant. Illic assiduo Sacrorum vsu, & serio, instaurata est eorum pietas, reuocati mores in integrum, matrimonia emendata, reconciliati Ecclesiæ, à quibus oretenus tormentorum horror, defæta fidei professionem extorserat. Diuturna institutione puerilis ætas informata est credendis, & seruandis; cautum lege constanti, sanis, & ægtoris; morti proximis, & defunctis ne animorum subsidia desissent. Cui operi Machius suo loco præfecit Chinzaemonem Leonem, re pauperem, sanctimonia locupletem, Christianis cæteris venerandum; lætis demùm onustus manipulis, repetiturus Iaponiam, Macaam contendit. Inspector Patres è stationibus Faiisum, censuit cogendos vt decerneretur in commune de nonnullis scitu ad vsum pernecessariis. Vnum erat, quid esset defunctis deferendum, & qua significatione nostræ in illos charitatis, ne inferiores ethnicis videremur qui se misticè iis obsequiis iactabant. Pio igitur huic officio (si Roma annoceret) dictus est dies Septembris alter, quòd Nouembris secundo Cocincina omnium aquarum nataret restagnatione. Modus verò præscriptus, qui & functorum leuaret pœnas, & Christianam ethnicis proderet pietatem, intimo quidem animatam religionis sensu, at sacra, & nobili specie reuerendam, quale nihil inerat ritibus ethnicorum profus inconditis & abiectis; in quibus præterea cum essent quædam superstitionum sanctius timidis, quàm prudenter cautis vna sententia omnes damnarentur, ac dùm arcebanur eorum vsu Christiani, cantionum scommatis publicè luderentur, veluti avari, & maioribus ingrati; secundo loco superstitio seiuncta est à ciuilitate; ceremoniæ ciuiles, & humanæ Christianorum permixtæ exequiis; execrabiles aut suspectæ, detestatione perpetua sunt proscriptæ. Tertio, post nouum Examen vulgatæ sunt preces Cocincino idiomate conuersæ; integratæque disputatione ac decreto Theologorum nostrorum Sinensium, vox *Tien-ciu*, seu *Dominus cali*, restituta est suo iuri, soluta interdictione moderatoris tum linguæ ignari, tum nimium creduli Iaponensibus Catechistis, qui ex iis quæ norant in rebus Iaponiæ, etsi erant probi non tamen idonei ad ferendum de rebus Sinarum iudicium.

His dùm Patres incumbunt quæ censent conducere teneræ Christianitati, versabat animo Rex de illa id solum retinere quod luero suo conducere.

19.
Consult. PP.
de Exequiis,
& Tienciu,
&c.